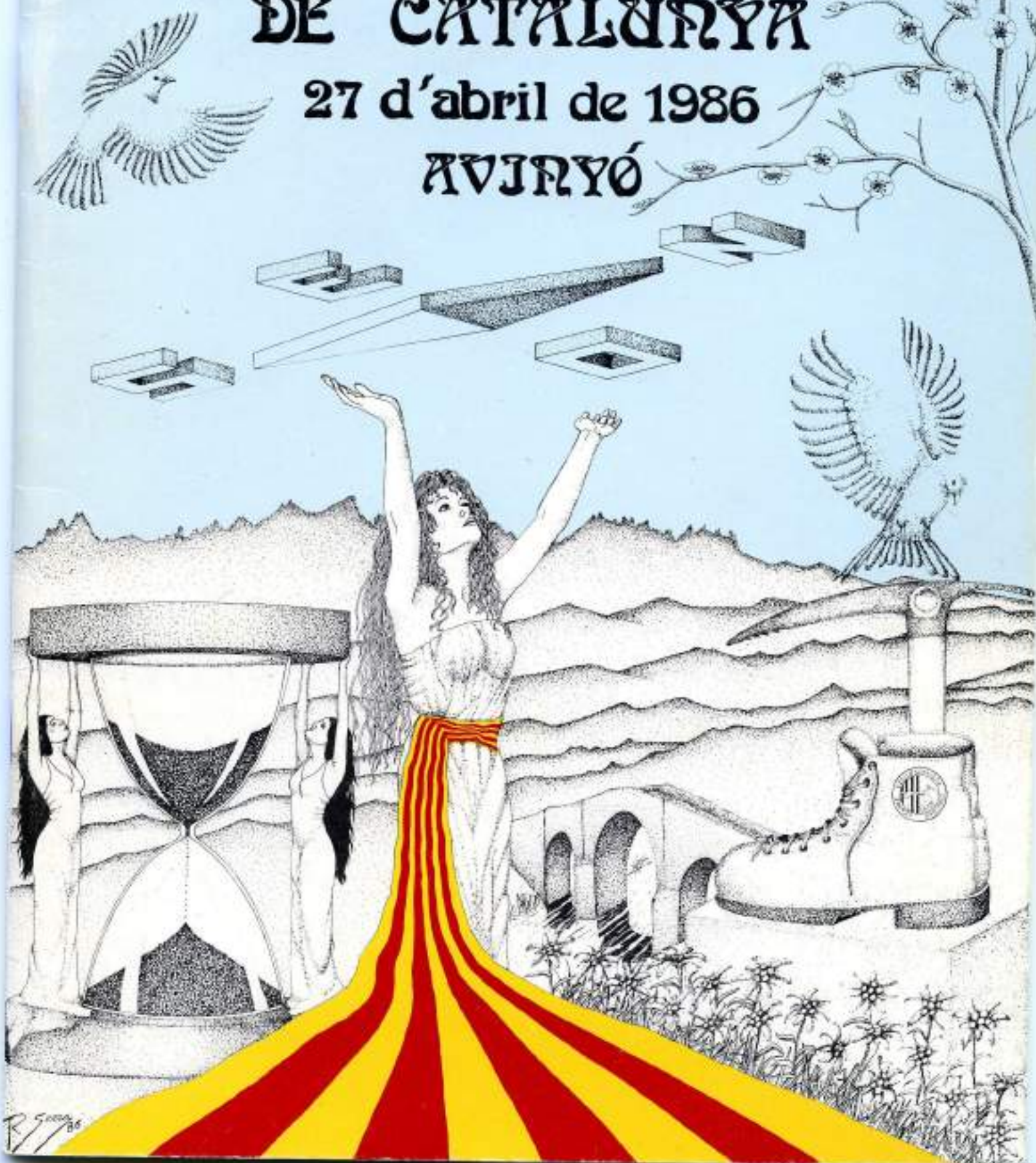

50^{ena} MARXA DE
REGULARITAT GENERAL
DE CATALUNYA

27 d'abril de 1986

AVINYÓ

*I dic: on só? Per quina terra vella,
-Per quin cel mort-, o pasturatges muts,
Delegues foll? Vers quina meravella
D'astre ignorat m'adreç passos retuts?*

J.V. Foix

Les marxes per muntanya, siguin de la mena que siguin, però més encara les de regularitat, tenen l'avantatge de donar als seus participants un recorregut inèdit dintre de les mateixes. Sí que és veritat que hi han alguns excursionistes que conceptuen que això d'haver d'anar per la muntanya amb cert control de camí no fa per ells, ja que prefereixen la llibertat de fer el seu camí, a la seva manera. Però és que no representa res el poder conviure amigablement un dia, amb companys de la mateixa afició, encara que siguin d'altres entitats? Per altra banda, són molts els excursionistes que han començat la seva afició al prendre part en una marxa excursionista, on han trobat un ambient i companyonia admirables, el que ha motivat que es posesin al nostre costat.

Ara bé, davant d'aquest esforç sobrehumà, demanem a les Entitats una massiva assistència a la 50ena. Marxa General, la seva col.laboració moral i afectiva en regraciament a una Entitat petita i jovenívola que és la d'Avinyó.

No els defraudem, que la nostra presència sigui el premi que es mereixen aquests amics d'Avinyó.

Daniel Oriol i Costa

PRESIDENT DEL COMITÉ
CATALÀ DE MARXES
de la Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

UN CAMÍ PER LA HISTÒRIA

*A Joan Ció, que era amic
i em va descobrir Sant
Sadurní i més tard els
Bessiberris.*

L'església d'Horta es bastí quan començava una època i n'acabava una altra. N'ignorem la data, però tant se val; les èpoques tampoc no comencen d'un dia per l'altre i fins i tot potser mai no acaben de començar. No és pas una bertranada.

La història és coneguda: diuen que per una dona els musulmans l'empregueren cap a la península i acabaren amb la dominació visigòtica. De pur intranscendent els hortolans ni se n'assabentaren; al capdavant eren tan estranys els uns com els altres. Còrdova quedava lluny, tant que alguns dels seus representants gestionaren amb Carlemany un canvi de bàndol. El projecte va

*A l'església d'Horta hi ha la
sortida.*

El mas la Caseta, prop de l'església és una mostra de com han anat acabant les masies amb poca terra de conreu.

fracassar i fins i tot s'hi gestà una cançó tan famosa com la de Roland, però això ens allunya del tema. Al Bages, com a Catalunya, encara érem en la primera de les èpoques que hem citat: se n'ha dit les edats obscures. Obscures perquè no en sabem gaire res, però obscures també perquè la gent d'aleshores en sabia ben poc; era un horitzó molt curt, i les fetes de la gran història passaven rera seu, com els guerrers del califa o els de l'emperador. Diuen, que compromesos amb el projecte carolingi, i ja franca -terra de francs- la Septimània, força hispanis s'hi encaminaren i deixaren el sud amb més poca gent que ja no hi havia.

Amb això començava el trànsit d'una època a una altra. Un canvi imperceptible de moment. Feia temps que la civilització del Baix Imperi s'havia esfondrat. Com que no sabem del cert què havia significat exactament per aquells verals de la Gavarresa, tampoc no podem valorar l'ensulsiada. Però que significà estancament, d'això en podem estar segurs. Hi havia molt poca gent per a un món superpoblat. Vuit Monistrols al Bages, indiquen una tradició als monasterios visigòtics que mai no arribà a estroncar-se del tot. Devien ser illots. Com les cases dels camperols, ara encara més aïllades després de la fugida cap al nord.

A partir d'aquí les coses es precipitaren. És clar que això ho veiem ara. La decisió de fortificar la línia Cardona-Casserres-Vic, encomanada per Lluís d'Aquitània a Borrell, continuava passant rera l'horitzó. Borrell començà a

repoblar el Bages; això s'esdevenia a finals del segle VIII o bé a principis del IX. L'abast que aquesta iniciativa va tenir més amunt de Manresa també l'ignorem, però importa poc; el 826 Aisò i Guillemó es revoltaren contra el que ja era terra de francs i desbarataren la poca obra que s'hagués pogut fer. Llavors, ni de francs ni de musulmans. De ningú. Com sempre havia estat. És a dir, dels quatre focs que havien subsistit durant les edats obscures. Perquè buides, buides, aquestes contrades no hi quedaren mai. Per això, quan 50 anys després començava la repoblació de Guifré i amb unes generacions es bastien arreu castells i esglésies, la d'Horta inclosa, si bé hi havia hagut solució de continuïtat, la nova etapa no començava de zero. Albert Benet ha insistit sobre aquest tema.

Llavors arribà gent. O més gent. En un document del 898 hi ha una tal barreja de noms que és com si la humanitat sencera s'hagués abocat a la vall d'Artés. Era com començar de nou i s'havia de posar nom a les coses. Diuen que Avinyó ve de vinya, i és cert que en el passat n'hi havia hagut de vinya, però n'hi havia hagut massa. Benet també ho ha explicat això: un nom per cada cosa i una cosa que identifiqués el lloc, que fos particular del lloc. I de vinya n'hi havia arreu; malament doncs podia identificar el terreny que ara ens ocupa. És d'una lògica impecable. Però si no es pot treure l'entrellat de l'etimologia, deu ser perquè el nom ja vingué fet, el portaren els pobladors. De l'Avinyó francès? d'algun linatge dels altres Avinyó que hi ha a comarques més septentrionals? estaria bé saber-ho.

Era com si la humanitat sencera s'hagués abocat a la vall d'Artés.

La parròquia de Sta. Maria d'Horta s'integrà de bon principi al terme del castell d'Artés.

Del cert només podem afegir que al darrer terç del segle X el **castrum Avingone o d'Avinione** atermenava el que avui és Avinyó. Però no tot Avinyó. En efecte, el territori de la parròquia de Santa Maria d'Horta, que avui forma part del terme municipal avinyonenc, s'integrà de bon principi en l'anomenada vall d'Artés; o dit d'altra manera, en el terme del castell d'Artés.

El lector ho veurà claríssim: **et vallem que dicitur Artesse cum ecclesiis, villis et villaribus, cum finibus et adjacenciis illorum, hoc est, de ipso rivo de Olone, qui infunditur in rivo lato, deinde per ipsos montes super villa Torcona . . .**

Hoc est: la vall d'Artés, que comença on el riu d'Oló s'ajunta amb el riu gran (la Gavarresa). Aquest aiguabarreig és a poca distància del punt on comença la marxa seguint la carretera en direcció a Avinyó, i és en aquest indret on la parròquia de Santa Maria d'Horta termeneja amb l'Avinyó estricte, prop d'un mas tan arrelat com l'Abadal; arrel llunyana del tronc dels Abadals, l'historiador Ramon inclòs.

Així que Horta formava part del castell d'Artés, i, com el poble veí, era possessió del bisbe de Vic. La llatinada és, precisament, del precepte que en confirmà la pertinença a Gotmar, el mitrat osonenc. Qui l'estén és el rei franc Odó l'any 889. És possible que tan sols confirmés una anterior donació de Guifré, és a dir que la repoblació ja havia començat. Entre aquest any i el 938 la «humanitat» que faltava, s'hi acabà d'«abocar».

Que nosaltres sabem, l'església encara no hi era, però si hom repara en l'«**eclesiis**» del text i s'ho agafa al peu de la lletra, resulta que n'hi havia més d'una. Això és casuística, però; fins fa poc, amb certesa, no se'n coneixia cap. Va ser durant l'estiu del 84 que aparegueren a Artés les restes d'un edifici basilical paleocristià. Restes que indiquen la presència d'una construcció religiosa anterior a la romànica i, per tant, fan possible l'existència d'una església en aquell indret quan es lliurava el precepte. L'altre indret podria ser Horta? També estaria bé saber-ho.

Com estaria bé saber què s'amaga exactament rera la villa **Torcona** del document. Ja hem insistit que malgrat reconquestes, repoblaments i renaixements, la vida havia continuat entre els dos trabalsos (el visigòtic «germànics alcoholitzats de romanisme, poble decadent que venia fent tombarelles per l'espai» i el franc que vessa «intacte el torrent indòmit de la seva vitalitat», si la cita d'Ortega no ha de resultar pedant). Com si no, s'hauria mantingut el record

Si comparem Fussimanya amb la Caseta no podem deduir que la diferència els vingui d'estar situades en dos termes municipals diferents.

La marxa continua cap a Fussimanya, per terres que eren a la cruïlla de la vall d'Artès, el castell de Sallent i el d'Avinyó.

de la villa **Torcona**? Clar que així formulada la pregunta ja suposem que l'origen del Torcó -una casa no gaire lluny de l'església, en direcció contrària a la que segueix la marxa- és una **villae romana**, i això potser és molt suposar.

El text diu **villis et villaribus**. Villa, en l'etimologia més literal ha de significar casa, és a dir una vil.la. Naturalment que villa també donarà vila, que en principi encara no designava una població amb privilegis, ço que seria forassenyat, sinó un llogarret. Però per a designar-lo, en el segle X ja hi ha un terme vulgar del baix llatí: **villaribus**. **Villaribus**, a més de vilatges, també significarà vilar; és a dir, un annex de pertinença d'una vil.la, que podria ser la **Torcona**, o un mas de diverses edificacions. Que sigui això darrer. I en el segle X dins el terme d'Horta ja n'hi havia un que era **antiguo, de villare**. Tot això hauria de servir per a remarcar la continuïtat de poblament entre una època i l'altra.

A l'edifici parroquial d'Horta no es trobarà res que aboni una existència tan reculada com la que apuntàvem. És una pura especulació, ja ho hem dit. Les restes d'un absis antic que es troba dins la rectoria ja presenten la factura lombarda del «primer romànic»; la manera de construir típica de les terres repoblades a partir del 875, i que queien dins l'òrbita d'Oliba. Aquest circumloqui per dir que les restes conservades deuen ser del segle XI, vol emparar-se en l'observació que feia el Dr. Junyent que Oliba patrocinà la

PER JUGAR CAMINANT

Una marxa de regularitat no sempre és divertida per a tothom; l'exigència del reglament obliga a dues persones a formar un equip; això comporta a moltes persones haver de córrer sense massa ganes perquè pugui fer-ho, al seu torn, el parent, l'amic o senzillament el company que va guanyar la juguesca. Com que ens agrada complaure per complaure sense excepció d'edats, sexe ni religió, aquí us oferim un joc, i per cap cèntim, que si bé no estalviarà a ningú la pallissa dels quasi 20 quilòmetres, sí que pot ajudar a algú a millor suportar la caminada i fer d'aquest un dels dies divertits de la seva vida.

Marxa darrera algú, quan més escarranssit millor, en tot cas visiblement menys fort que tu; això no et serà difícil degut a la varietat de gent que hi sol haver en un dia com aquest. Tot caminant dona-li una bona puntada de peu al cul. Es girarà, però constatant que ets més fort que ell, continuarà el seu camí accelerant el pas i, per tant, guanyant alguns minuts de penalització a cada control. Tu també accelereres, i pam, hi tornes. Es tornarà a girar un altre cop, llençarà el full de ruta i es posarà a córrer. No et desanimis, dónes el full al teu company i l'encalces. Li fots una tercera guitza, sempre al mateix lloc. Tret que corri més de pressa que tu, el joc pot durar tant temps com vulguis; així faràs temps per esperar el teu company notòriament més endarrerit. En aquest joc no s'hi guanya res, però tantmateix ens demostra que, per desgràcia, hi ha homes terriblement covards.

QUADRE DE MARXES DE REGULARITAT DE CATALUNYA

Ordre	Data	Entitat organitzadora	Itinerari	Kms. - Temps	Guanyador per equips	Guanyador per entitats	Insc. Sant. Clas. Ent.	Equips
I	3-4-27	C. E. R. Casanova	Aiguafreda, El Bellús, Roques Roges, Les Planes del Corres, Sant Pere de Vilamajor	30.000 = 7 h. 05 m.	Equip Independent	Sense Classificar	23 ? ?	? ?
II	3-6-28	Club Tramuntana	Torre Ramona, Subirats, L'Ordal, Puig d'Aguiltes, Corbeta de Dalí, Creu de l'Argall, Marroviell	42.000 = 9 h. 47 m.	Club Tramuntana	C. E. Gràcia	14 ? ?	? ?
III	5-5-29	Club Tramuntana	Pineda, Santa Maria, Monnegre, Els Furores, Breda	36.000 = 7 h. 57 m.	C. E. R. Casanova	C. E. R. Casanova	15 ? ?	? ?
IV	10-11-29	C. E. R. Casanova	Sant Boi de Llobregat, Torrelles, Cervello, Corbeta, Sant Andreu de la Barca	30.000 = 7 h. 10 m.	C. E. Vilatorrada	C. E. Gràcia	20 ? ?	? ?
V	27-4-30	S. E. P. I.	Sant Vicenç de Castell, Maserodona, Coma d'en Vila, Castellaopera, L'Obac, La Xuriguera	31.000 = 7 h. 02 m.	C. E. R. Casanova	C. E. R. Casanova	34 ? ?	? ?
VI	22-11-31	C. A. D. C. I.	Terrassa, Serres del Tronçó, La Mata, Coll d'Éres, Els Obits La Mola, Maladepera	35.000 = 8 h. 05 m.	A. E. Pedralosa	C. E. Minerva	22 16 ?	? ?
VII	2-5-43	U. E. de Catalunya	Aiguafreda, Tegamentan, Pla de la Calma, Coll Fornut, El Brull, Hostalets	7 h. 57 m.	Equip Militar	U. E. de Catalunya	165 ? ?	? ?
VIII	18-6-44	U. E. de Catalunya	Centelles, Serres de Collsuspina, Castellir, Sant Martí de Centelles, Aiguafreda	4 h. 32 m.	A. E. Terra i Mar	A. E. Terra i Mar	74 74 74	13
IX	27-5-45	A. E. Terra i Mar	Maladepera, La Mola, Canyelles, Santuari de Nostra Senyora de la Salut	8 h. 05 m.	Reg. Artilleria n.º 44	A. E. Pedralosa	174 ? ?	? ?
X	25-5-46	U. E. de Catalunya	Sant Celoni, Olinelles, Vallgorriana, El Corredor, Canyamars, Mataró	6 h. 39 m.	C. G. Barcelonès	C. G. Barcelonès	297 ? ?	? ?
XI	2-5-47	F. E. Barcelona	Balenya, Seva, Verreda de Sant Pons, Sant Julià de Vilatorrada, Vic	33.731 = 6 h. 54 m.	Club Aniel	C. G. Barcelonès	235 ? 164	19
XII	2-5-48	C. G. Barcelonès	L'Abella, St. Miquel Sesperxes, Sant Miquel del Fai, Riells, La Garriga	6 h. 11 m.	A. E. Pedralosa	A. E. Pedralosa	362 318 289	25
XIII	8-5-49	A. E. Catalunya	Sant Vicenç de Castell, E de Sant Jaume, Les Boades, L'Obac, Can Cardus, estació d'Olesa	30.467 = 7 h. 52 m.	C. G. Barcelonès	C. G. Barcelonès	387 306 284	27
XIV	14-5-50	C. E. Pirenaic	Tona, Muntanyola, La Guintera, Sant Cugat de Gavaldà, Centelles	29.970 = 6 h. 27 m.	J. Gibben-J. Arnal	C. E. Folklòric	257 206 196	29
XV	20-5-51	U. E. de Catalunya	Ripoll (Mas d'En Bass), Taga, Ripoll	30.198 = 7 h. 12 m.	C. E. i Folkloric	C. E. i Folkloric	252 210 108	27
XVI	18-5-52	C. E. de Gràcia	Hostalets, Santuari de la Serra, Ornavinyà, Monnegre, Breda	30.570 = 6 h. 56 m.	M. Perromón-A. Cortes	C. E. Puigmal	275 243 177	30
XVII	17-5-53	C. E. Sabadell	Monistrol, Sta. Cecília, Font del Llum, Coll Mares, Can Jorba, Collbató, La Puda	17.599 = 5 h. 58 m.	P. Caballeria-E. Salas	C. G. Barcelonès	316 292 261	33
XVIII	16-5-54	C. E. Montnegre	Campana, Santa Fe del Montseny, Turó de l'Home, Mosquerols, Sant Celoni	30.730 = 6 h. 58 m.	L. Garcia-P. Sunyer	C. G. Barcelonès	319 289 12	34
XIX	8-5-55	S. E. Foment Martinec	Sant Quirze de Besora, Boscetell, Coll de Vidrà, Forat Abicó, Bellmunt, Saderra, Sant Quirze de Besora	29.367 = 7 h. 37 m.	V. Tricás-C. Alrés	C. G. Barcelonès	271 243 213	26
XX	6-5-56	A. E. Terra Mar	Castellar del Valles, Puig de la Creu, S. S. de Montmajor, El Farell, Guantà, S. Julia d'Alforja	26.186 = 6 h. 34 m.	M. Selves-P. Quesada	C. G. Barcelonès	164 326 291	38
XXI	9/10-6-57	C. E. Pirenaic	Montblanc, Mola d'Esters, Prades, Súria, Arbúç i Alfornès	41.455 = 10 h. 16 m.	F. Barcelo-J.M. Mérida	C. M. B. Sant Cugat	322 302 270	30
XXII	18-5-58	C. E. Puigmal	Planols, Costa Pubilla, Pla de Prats, Campelles, Ribes de Freser	22.525 = 5 h. 54 m.	J. Nadal-A. Llorens	A. E. Pedralosa	376 354 348	40
XXIII	24-5-59	C. E. Sabadell	La Farga de Bebe, Llaies, La Cau, Milany, El Berriero, Els Ferrers, La Tanga de Bebe	24.413 = 6 h. 35 m.	E. Perra-A. Soler	C. G. Barcelonès	468 444 429	44
XXIV	5/11-60	U. E. de	La Molina, Costa Rasa, Puigllançada, Coll de Pal, Refugi Rebost, Greixa, Coll	29.221 = 8 h. 16 m.	J. Cabellé-L. Garcia	S. E.	230 230 203	34

PATROCINADES PER LA F. E. M.

DE MUNTANYISME
PATROCINADES PER LA FEDERACIÓ CATALANA

XXV	4-6-61	C. E. de Gràcia	Argentera, Escornellbou, La Mola de Coll-despuig, Illaverri, La Fou, Capssantes	24.860 =	6 h. 57 m. 6 h. 18 m.	J. Rams-J. Cudras C. E. Pirenaic	C. E. Pirenaic	414 395 390	43
XXVI	13-5-62	C. E. Pirenaic	Gombren, Els Carrals, La Palanera, Les Balnes, Tubau, L'Auro, Gorgues de Vilardell, Ripoll	27.038 =	6 h. 16 m.	E. Pascual-N. Pomaes U. E. de Catalunya	C. E. Sabadell	324 283 277	36
XXVII	2-3-6-63	Reus Esportiu Ser Muntanya	Scala Dei, La Cogulla, Ulldemolins, Sta Magdalena, Cova Pedret, Grau del Montisarr, Cornudella	36.479 =	9 h. 44 m.	P. Sampaño-A. Sampaño C. E. Pirenaic	Sant Cugat	349 313 299	43
XXVIII	17-18-5-64	C. E. Puigmal	Querol, Coma de Vaca, Núria, Puigmal, Font de l'Home Mort, Querol	34.843 =	11 h. 50 m.	C. La Colmena	C. E. Sabadell	250 226 205	38
XXIX	23-5-65	A. E. Pedraforça	Ripoll, Sans Esvier de Vallesorans, Les Lloses, Puig Comador, La Farga	27.127 =	6 h. 22 m.	B. Navarro-I. Valldou, C. E. Isard	C. E. Isard	409 369 340	39
XXX	15-5-66	A. E. Icaria	Sant Quirze de Besora, Sant Miquel de Gallifa, Casa Nova de Viladerons, Santa Llúcia del Quer, Quinianes, Orlis, Borgonya	22.943 =	5 h. 27 m.	M. Ibein-J. Gascón C. E. Poblet	C. E. Poblet	448 366 352	41
XXXI	7-5-67	C. N. Reus Ploms	La Riba, Font del Gat, L'Esqueva, Ferena, Mola d'Estats, Castellfolit, Poblet	26.371 =	6 h. 45 m.	M. Masip-A. Garriga C. E. de Terrassa	U. E. de Catalunya	481 446 399	39
XXXII	26-5-68	C. E. Isard	La Pobla de Lillet, S. Falgars, Cellaràs, Serra Picota, La Pobla	20.382 =	5 h. 37 m.	J. Colomé-J. F. Gràcia S. E. A. G. R. U. E. C.	A. Castellaren	469 421 405	45
XXXIII	18-5-69	C. E. Sabadell	Cantonigrós, Avat, La Farga, Sant Pere de Falgas, Puig, Cantonigrós	24.531 =	6 h. 05 m.	M. A. Giralt-J. Giralt C. E. Isard	Els Blaus	552 489 340	41
XXXIV	10-5-70	C. E. Els Blaus	Bisarny, Sant Cugat del Racó, Castelló d'Al, Can Puig Gros, Soria	22.795 =	5 h. 07 m.	R. Subirà-A. Bau C. E. Pirenaic (Ripoll)	A. C. Folklorica Barcelona	506 428 474	51
XXXV	16-5-71	C. E. Aliga	Oliván, St. Miquel, La Quart, La Pontella, El Rauvell	19.935 =	4 h. 36 m.	A. Reg-J. Carreras U. E. de Sabadell	F. E. de Barcelona	388 333 330	41
XXXVI	14-5-72	C. E. de Gràcia	Olot, Fageda d'en Jordà, volcà de Santa Margarida, Santa Pau	17.396 =	4 h. 42 m.	F. Monferr M. Borràs S. E. U. E. de Catalunya	A. Castellaren	409 349 340	38
XXXVII	13-5-73	Entians de Reus	Exc. Pla del Bosc de l'Agustenc, Cova Serrens, Moli de l'Esquola, Gallicant	18.002 =	4 h. 26 m.	R. Casas-M. Carratalà F. E. de F. F. de Barcelona	Barcelona	414 359 356	41
XXXVIII	2-6-74	C. E. Pirenaic	Santuan de la Mata, Creu del Cabrer, Font del Pi, Font de cal Torre, l'Avola, La Mata	22.126 =	5 h. 29 m.	F. Pascual-J. Renalla C. E. A. C. Folklorica de Bar. Ripoll	C. E. Ripoll	373 300 243	51
XXXIX	25-5-75	C. E. Terrassa	Molins Terras, Serra dels Tossal, Viella, S. Pere de Grau d'Escalles i Moli de Vancellis	18.145 =	4 h. 55 m.	J. Cunill-A. Goyola C. E. Ripoll	U. E. de Sabadell les Abadesses	306 252 252	35
XL	23-5-76	C. E. Olot	Serres de Sant Miquel del Mont i Sant Valenti, de la Pinya	18.387 =	5 h. 18 m.	M. C. Portabella-J. Pey C. E. C. F. Borquès	Borquès	376 319 318	41
XLI	15-5-77	C. M. Sant Cugat	St Pau de Segúries, Llongarru, Font de Resclussanya, Les Planelles, Campodol	23.535 =	6 h. 15 m.	J. Noya-J. Ribas C. E. Els Blaus	C. E. Borgonya	448 378 360 42	
XLII	28-5-78	A. C. E. Mataró	El Figueró, Puig Graciós, l'Ulla, St. Pere de Bert, F. Rouret, l'Oller (Aiguafreda)	23.027 =	5 h. 35 m.	E. Camós-R. Camps C. E. Borgonya	C. E. Borgonya	366 318 313 49	
XLIII	27-5-79	U. E. Sant Joan	Serra Cavallera - Ogasca	22.035 =	6 h. 17 m.	E. Casals-P. Carreras C. E. Ripoll	C. E. Ripoll	308 258 252 38	
XLIV	18-5-80	S. E. Foment Marítim	Sant Julià de Freixena - Gieclareny Maçaners	17.474 =	4 h. 18 m.	J. Campobeli - J. Costa C. E. Ripoll	C. E. Ripoll	289 241 239 30	
XLV	24-5-81	G. E. Campdevànol	Montgrony - St. Pere d'Adràs	20.331 =	6 h. 08 m.	U. E. de Sabadell U. E. de Sabadell	C. E. Ripoll	272 225 225 34	
XLVI	16-5-82	C. E. de Gràcia	Arnes - Morda de Sant Joan	23.750 =	6 h. 30 m.	M. Malet-A. Casas C. N. Reus Ploms	C. N. Reus Ploms	267 186 186 35	
XLVII	5-6-83	C. E. Ripoll	Serra de Sant Andreu	23.187	6 h. 20 m.	J. Ping - E. Espelt G. E. Campdevànol	G. E. Campdevànol	279 250 246 37	
XLVIII	27-5-84	S. E. C. F. Reddis	Boscós de Poblet - Ferena	18.080 =	4 h. 30 m.	J. Ferrer - A. Sayós C. E. Tona	C. E. Ripoll	217 203 202 37	
XLIX	2-6-85	U. E. C. Mataró	Comarca Maresme	19.563 =	4 h. 37 m.	R. Sobirà - R. Sala C. E. Ripoll	C. E. Ripoll	192 169 168 32	
L	27-4-86	C. E. Avinyó	Horta-Fussimanya S. Sadurn - Avinyó	18.828 =	4 h. 38 m.				

No es fàcil que tingueu ocasió de practicar aquest joc avui, i de cap manera ho desitgem, però amb els temps que corren ningú no pot jurar que demà serà viu, només cal llegir els diaris . . . que si morts sobtades, que si amenaça nuclear, que si accidents; o senzillament la fatiga del joc anterior . . . Aquestes reflexions i un profund convenciment que val més viure savi que morir ruc ens han fet decidir a proposar-vos:

UN JOC PER A JUGAR EL DARRER COP

La teva darrera hora ha arribat. Estàs estirat dins el llit. El dit del senyor rector ungeix damunt el teu front l'extremaunció. El teu darrer sospir et puja als llavis. Estàs a punt per al joc que et proposem avui. En un últim esforç, obre la boca. Atrapa el dit del rector entre les dents. Serra les dents, serra-les fort. Llavors, cuic, et morts. Per última vegada en aquest món has jugat.

I ara, dues coses, l'una t'esmicolaran la mandíbula a mastegots per deslliurar el dit del senyor rector. En aquest cas hauràs perdut. O es respectarà la teva despulla mortal i s'acontentaran tallant el dit del capellà que tu t'emportaràs a la tomba. Si va així hauràs guanyat.

L'únic inconvenient d'aquest joc, és que no saps el resultat de seguida. Et cal esperar ser presentat a Sant Pere. Si Sant Pere et treu un cendrer pregant-te d'apagar la burilla, vol dir que has guanyat. Però si, quan et veu, es fot a riure com un boig és que els porcs d'allà baix t'han allisat llastimosament el cutis i, per tant, has perdut. Pots agafar amb les dues mans la corona de Sant Pere i entaforar-la-hi entre cap i coll perquè aprengui a no riure's de la desgràcia d'altri. Tota manera és un tris consol.

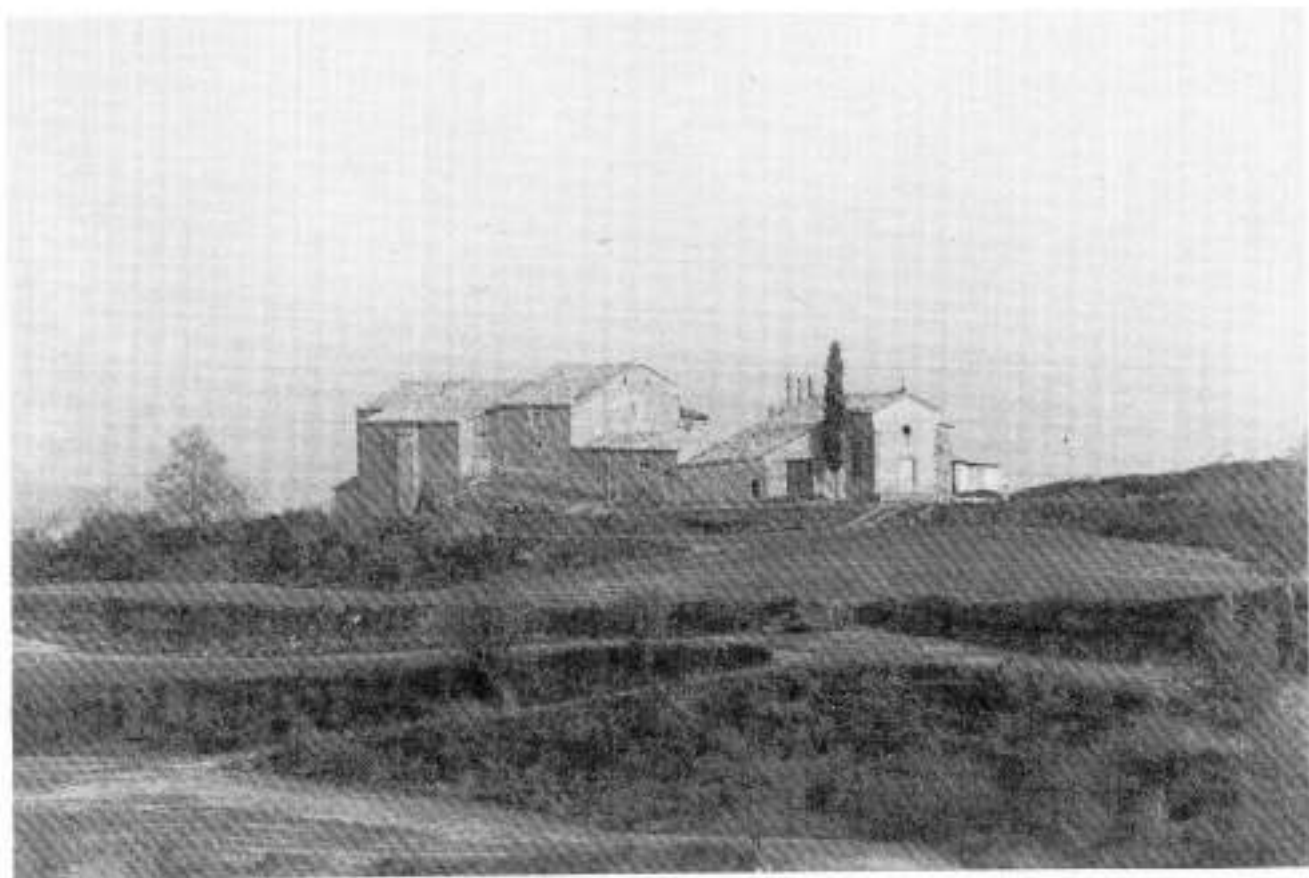

Oferir-vos aquests dos jocs ha estat possible gràcies al gran mestratge del professeur Chauron.

reconstrucció d'edificis anteriors, molt precaris ateses les circumstàncies de quan foren aixecats, just quan començava a repoblar-se i reorganitzar-se la Catalunya central, i que és en aquesta empresa d'Oliba quan s'introduí massivament la influència lombarda.

De tot plegat en queda ben poca cosa. El campanar deu ser fill del primitiu i la façana, de finals del segle XVII, és d'una moda barroca adotzenada que, de vegades, sembla voler passar per ull l'obra, com els carreus romànics que amaga o com l'obra d'aquell rector que la féu reformar escamat com estava pels renecs dels carreters que passaven pel davant.

Camí avall, hi ha el nucli principal d'Horta. L'agregat es compon, a més de les cases de pagès, de carrers tan aïllats entre si com les mateixes cases, si no més. El rodal de vora la carretera és tardà, com tots els altres. De l'anterior centúria. Des que en el XVIII l'agricultura començà a proporcionar excedents i a facilitar el creixement demogràfic. Aleshores encara era un «lloc de baró», una baronia episcopal depenent de Vic, i formava un sol terme amb Artés. Així es descriu Horta en la geografia de Josep Aparici acabada la guerra de successió, **Horta era un lugar compuesto de catorce casas, de la misma jurisdicción del obispo, quien nombraba el Bayle precediendo terna, por extracción que sacaban de los del Consejo, el cual se formaba de todos los vezinos de este lugar, y lo era durante beneplácito. Tenia dos jurados que se nombraban en cada un año y los acababan nombraban otros por si solos.**

La capella de Sta. Maria de Fussimanya no fou mai parroquial.